

administracja „CZASU” w **Krakowie** i urzędy pocztowe. **Miejscowa pnumerate** księgarnia S. A. Krzyżanowskiego, handel Śmidowicza w Sukienicach, biuro dzienników i ogłoszeń Ignacego Herca przy placu Maryackim l. 9, handel Bajera przy ulicy Grodzkiej, główna trafikra Rynku i ulicy św. Jana. — **Ogłoszenia** (inseraty) przyjmuje się za opłatą od miejsca wierszu drobnym drukiem (petit), za pierwszy raz 10 ct., za każdy następny po 5 ct. — **Nadestane** (na 3 stronie) od miejsca wiersza drukiem drobnym po 30 ct. za każdy raz. — **Ogłoszenia i pnumerate** przyjmują: **Lewie** biuro dzienników ulica Karola Ludwika l. 9; w **Paryżu** wyłącznie p. Adam, rue des Saints-Pères 81; w **Wiedniu** pp. Haasenstein & Vogler i C. W. H. Burgard, Mariahilfer Gasse 44; w **Lipsku**, Bazylei i Wrocławiu: A. Oppelik, R. Mosse (także w Berlinie); w **Hamburgu** Max Müller & Co., Rybmध्ये; H. Schalek, M. Dukes, J. Danneberg, (tylko pnumerate pp. H. Goldschmidt & C.), w **Frankfurcie** n. M. G. L. Danbe & Co. W **Warszawie** przyjmują ogłoszenia pp. Reichman, i Frendler, biuro ogłoszeń przy ul. Senatorskiej.

Sprawy parlamentarne.

Komisyja adresowa Izby poselskiej obradowała wczoraj nad dalszymi ustępami adresu. Przy ustępie, odnoszącym się do wychowania publicznego, zażądał Plener wstawienia następującego zdania: „Izba deputowanych przyjęła zadowolonymi wiadomości, że rząd troszczyć się będzie o rozwój wszystkich gałęzi wychowania publicznego. Podniesienie poziomu oświaty ludowej jest niezbędnym warunkiem pomyślności ludów. Z tego powodu wyrażamy nadzieję, że rząd zaoferuje wychowaniu publicznemu zapewne nieprzerwany rozwój.“ Poprawkę Plener odrzucił 20 głosami przeciw 15. Za poprawką głosowali członkowie lewicy, członkowie partii niemieckonarodowej i hr. Coronini, który jednak zaznacza, iż, głosując za poprawką, nie oświadcza się przeciw projektowi Bilińskiego, gdyby poprawka upadła. Po odrzuceniu poprawki zabrał głos Plener, oświadcza, iż lewica nie może już głosować za projektem Bilińskiego, wstrzymuje się od stawiania dalszych poprawek, a zastrzega sobie po zakończeniu dyskusji wnieść osobny adres.

W dalszym przebiegu dyskusji adresowej wniósł Steinwender dodanie następującej nowej aliny: „Lubo Izba deputowanych będzie gotowa zgodnie z intencjami najwyższej mowy tronowej, starać się przedewszystkiem o pomyślnie dla całości państwa rozwiązanie wielkich ekonomicznych i cywilizacyjnych zadań, to jednak jesteśmy przekonani, iż przez to nie będzie spowodowanym zastrój w dalszym rozwoju obywatelskich praw i swobód. Równonprawienie ludności wiejskiej z miejską w wykonywaniu prawa wyborczego, zasadom sprawiedliwości i zakresowi ciężarów bardziej odpowiadająca reprezentacja poszczególnych klas ludu, w związku z postępowaniem rozszerzeniem politycznych praw na osoby, dotąd tych praw pozbawione, postępowy rozwój prawa prasowego i stowarzyszania się, — to wszystko da się osiągnąć bez spowodowania zwłoki w rozwiązaniu któregokolwiek z ważnych zadań na polu ekonomicznym.“ Chociaż referent Biliński oświadczył się przeciw temu ustępowi, to jednak uchwalono ten ustęp 15 przeciw 14 głosami. Za nim głosowała: część lewicy, partya narodowa, Młodociesi i p. Romańczuk. Wobec tego oświadczył pos. Biliński, iż adresu dalej bronić nie może i że referat składa. Poseł Meznik zaproponował jednak, aby komisyja powzięła właśnie uchwałę cofnięcia. Wniosek Meznika przyjęło 18 głosami i uchwałę poprzednią cofnięto. Wobec tego poseł Biliński zatrzymał referat adresu. Na posiedzeniu wieczornem uchwała komisyja ostatni ustęp projektu adresowego, poczem Plener odczytał projekt adresu lewicy, jako wniosek mniejszości.

W projekcie tym podniesiono wstępnie, iż nie należy dopuścić do tego, aby wielkie zadania ustawodawcze przez jednostronne usiłowania partyjne rozmyjały się za swym celem. Dla każdej partycypacyjnej partii najodpowiedniejszym jest stanowisko przedstawiania szeregu zasad, które według jej przeświadczenia najwięcej przyczynić się mogą do dobra całości. W państwie tak różnorodnym, jak austriackie, polityka ustawodawcza nie może na tem się opierać, ażeby pojedyncze niemiernia partycypacji wysuwać na pierwszy plan, ale raczej aby z możliwą gotowością rozliczne zaprzysięgania zróżnicowane w górującej nad wszystkimi jednostkami państwową. Trudne to zadanie skutecznego dozna poparcia, gdy rząd ze swej strony administracyja państwa kierować będzie względami na dobro ogółu, odejmując wszelki na nią wpływ względem partyjnym. Gdy ten ogólny interes należy będzie ubezpieczony, a z drugiej strony zapobieganie się nowemu nasuwaniu kwestyj narodowościowych i wyznaniowych, wtedy w myśl mowy tronowej wytworzy się podstawa do załatwienia spraw ekonomicznych, które umożliwią współdziałanie różnorodnych grup poselskich parlamentu.

Projekt parafrazuje dalej poszczególne ustępy mowy tronowej, wypowiada między innymi życzenie, aby rokowania handlowe z Niemcami szybkiego i pomyślnego dobiegły do skutku, stwierdzając, że byłoby nader korzystnym, gdyby na wzór traktatu handlowego z Niemcami także zawarto traktaty z innymi ościennymi państwami po zamierzeniu.

Dalej wypowiada projekt niepionną nadzieję, że szkolnictwo ludowe postępować będzie drogą ciągłego niezamkniętego rozwoju. Wita dalej projekt z radością zapewnienia o sytuacji pokojowej, kładąc szczególny nacisk na wzmacnienie przyzmiernia z Niemcami, i uważając przystąpienie Włoch do tego przyzmiernia za dalszą pokój gwarancję. Projekt wyraża nadzieję, że i z innymi państwami zdoła rząd utrzymać przyjazne stosunki.

Dalej wypowiada zaprzysięganie, że obrady parlamentu odbywać się będą bez wszelkich wycieczek osobistych. Wspomina ugodę czeską zmierzającą do uchylenia całego szeregu przedmiotów spornych i wyraża radość, że większość Sejmu czeskiego uznała doniosłość ugody, a rząd trwa w tej mierze na raz zajętem stanowisku.

Wreszcie zaznacza projekt, że wszyscy pragną łączyć się w usiłowania około podniesienia cywilizacji i dobrobytu ludności, około wzmacnienia podstaw wolności i państwowego bytu monarchii habsburskiej.

Komisyja budżetowa Izby deputowanych obradowała nad etatem Ministerstwa sprawiedliwości.

Barenther interpelował Ministra sprawiedliwości w przedmiocie przedłożenia nowej ustawy karnej, ustawy o wykonaniu kar i zniesienia postępowania obywatelskiego. Piniński zaznaczył konieczność zupełnej reformy procesu cywilnego, tak, ażeby był zupełnie jednolitym.

Barnreither zapytuje ministra sprawiedliwości, co zamierza w kwestyi warunkowego wykonania kary, w kwestyi traktowania rewertentów i młodych przestępców i t. p. Mowca uważa za konieczną przedewszystkiem reformę postanowień o kompetencji i ustawow sądowej; również głęboko sięgającej reformy wymaga tryb studiów jurystycznych.

Schukle mówi o traktowaniu słowiańskich spraw jurystycznych w wyższym sądzie kraj. w Graden i o przełączeniu sądów pierwszej instancji tłumaczeniami z niemieckiego, zabierającymi ogromnie wiele czasu, dodając, że w Styryi południowej, Karyntyi i w Pobrzużu uwzględniono urzędowanie w języku słowiańskim.

Każdżali się, że równonprawienie wobec sądów w Czechach, na Morawach i na Śląsku, po-

mimo istniejących ustawowych postanowień, nie zawsze przestrzegane bywa, i zapytuje ministra, czy skłonny jest do przeprowadzenia równonprawienia, tak w wewnętrznej, jak i zewnętrznej służbie w tych krajach.

Menger uważa, że poruszone przez poprzedniego mowcę kwestye stanowią przedmiot ugody czeskiej. Mowca cieszy się, że konieczność reformy judykatury powszechnie uznana została i wyłuszcza swoje zapatrywania w tym kierunku.

Mauthner żąda z naciskiem reformy postępowania w sprawach handlowych.

Derschatta stwierdza wobec wywodów Schuklego, że gradecki sąd krajowy wyższy jest zupełnie w możności załatwiania aktów słowiańskich w języku słowiańskim, i że obawa o bezpieczeństwo pod względem prawnym jest wykluczona. We wszystkich powiatach Styryi i Karyntyi o mieszaney ludności Słowacy znaleźli mogą sędziów władających językiem słowiańskim.

Minister sprawiedliwości zapewnia, że zwróci uwagę i o ile możliwości uwzględni wszystkie poruszone kwestye i wnioski, dziś jednak nie może jeszcze powiedzieć, jak daleko idące skutki zżąd wyniknąć mogą. Oświadcza, że zamierza niebawem wnieść przedłożenie w przedmiocie nowej ustawy karnej. Prace odnośnie są już ukończone, a redakcyja superrewizyja wkrótce ukończona zostanie. Minister spodziewa się wnieść przedłożenie jeszcze w bieżącym okresie. Projekt zawiera w istocie swej rezultaty obrad komisyi dla ustawy karnej; atoli wszystkich jej uchwał nie przyjął. Równocześnie z projektem ustawy karnej przedłożony zostanie projekt ustawy o wykonaniu kar, zaś w krótkim terminie potem przedłoży minister nowelę do postępowania karnego. Minister żałuje, że podobnie daleko idących przyrzeczeń nie może dać w przedmiocie reformy procesu cywilnego. Ministerstwo sprawiedliwości, jakkolwiek posiada dzielnicy referentów, nie jest w możności dokonać wielkich prac kodyfikacyjnych z pożądaną szybkością, zwłaszcza wobec wielkich zmian personalnych, jakie w ostatnich czasach zaszły. Studya nad reformą procedury cywilnej nie ustały jednak nigdy na chwilę. Minister nie może przyrzec zupełnej reformy procedury sądowej cywilnej na czas najbliższy. Ministerstwo sprawiedliwości ma obecnie tendencję i cel, zreformować poszczególne działy postępowania i instytucyj z jednego punktu widzenia, ażeby najważniejszym zażaleniem zapobiedz. Trudności, jakie stają na przeszkodzie reformie procedury cywilnej są głównie finansowej natury. Oprócz tego, zaprowadzenie nowego postępowania w Niemczech nie wydało spodziewanych rezultatów i dlatego ostrożnie w tym względzie postępować należy. Wywody o sądach rozjemczych i o instytucji lawników przyskazał minister uwzględnić podczas studiów nad reformą, zwraca jednak uwagę już teraz, iż wątpliwa jest rzeczą, czy w poszczególnych krajach znajduje się odpowiedni ku temu materiał. W kwestyi rozdrabniania gruntów włościańskich zamierza minister wnieść przedłożenie do ustawy.

Zwracając się do uwag Birnreithera, czy są administracyjne dane do reformy prawa karnego i procedury cywilnej, mniema minister, że deputowani przeciwieć za pesymistycznie na rzeczy się zapatruje; wykonanie kar w sądach powiatowych jest w każdym razie punktem zwrotnym, a względnie finansowe nie pozwalają uregulować sądów powiatowych w krótkim czasie tak, jakby tego życzył sobie można. Należy się liczyć z danymi okolicznościami, z drugiej wszakże strony nie potrzeba obawiać się poważnych trudności w kwestyi wykonania kar.

Na wywody Kaizla oświadcza minister, że rząd spełnia swój obowiązek stosowania się zawsze do ustaw istniejących i postępowania według takowych. Można dążyć do polepszenia status quo, atoli co do kwestyi językowej w Czechach, to ze względu na oświadczenia rządu, złożone przy konferencyach ugodowych, tudzież ze względu na przyjęcie tych oświadczeń ze strony notabłów i polityków obu szeregów ludowych w kraju, niepodobna na razie dopuścić zmian, czy to w prawodawczym, czy w administracyjnym kierunku. Wywody, w których takie zmiany skutkiem istniejącej praktyki językowej zajęć miały, nie doszły do wiadomości ministerstwa; poszczególne wywody, o których się twierdzi, że zaszły, mogły być tylko wyjątkami i generalizować ich nie należy.

Co do przytoczonych przez Schuklego kwestyj językowych, zapewnia minister, że przy obsadzeniu wszystkich posad w gradeckim i tryesteńskim okręgu sądów krajowych wyższego zwraca się zawsze uwagę na wymagania językowe i dąży się zawsze do całkowitego zadośćuczynienia takowemu. Nie jest to jednak rzeczą łatwą — najłatwiej idzie w Krainie, trudniej w Styryi południowej i Karyntyi, najtrudniej na Pobrzużu, gdzie często 4 języki krajowe uwzględnić potrzeba. Na kwestye, czy przedsięwziąć tłumaczenia orzeczeń wyższych sądów w sądach I i II instancji, teraz jeszcze odpowiedzieć nie można; minister zwróci na ten przedmiot uwagę.

Poruszona przez Mengerę myśl, ażeby prokuratorzy państwa podlegali stopniowo, instancjami, generalnej prokuratury, ma tak doniosłe znaczenie, że minister nie może bezwarunkowo już teraz oświadczyć się nieprzychylnie; owszem, musi wejść w nią bliżej i zastrzedz sobie zbadanie tej kwestyi.

Co do postępowania obywatelskiego, minister ubolewa, że nie może dać odpowiedzi, któraby wszystkich zadowoloniła. Minister nie sądzi, ażeby postępowania obywatelskiego zupełnie odradzać należało. Wszakże dwaj mowcy w pełnej Izbie przyznali wyraźnie, że zupełnie wypuszczenie postępowania obywatelskiego jest niemożliwem, atoli podczas, gdy jeden przypuszczał wyjątki i żądał ograniczenia do pewnych wypadków, drugi chciał zatrzymania takowego co do wypadków, w których subiektywne ściganie miejsca mieć nie może. Niechęć do postępowania obywatelskiego polega na dążeniu do zawarowania wolności prasy; jest jednak rzeczą niewątpliwą, że przez takie postępowanie, któreby się kończyło zasądzeniem winnego, wolność prasy o wiele dotkliwiej naruszoną byłaby, aniżeli przez postępowanie obywatelskie. Minister przypuszcza, że w postępowaniu tem ponięto się nieraz za daleko — usiłował też wyłożyć i zapewnia, że i nadal starać się będzie dążyć do sprowadzenia zadowalniających stosunków. Jakkolwiek dalecy jesteśmy od posiadania zupełnej, nieograniczonej wolności prasy, na wzór niektórych innych krajów, to jednak mimo to, może każde przekonanie, zawierające się w granicach ustaw, znaleźć swój wyraz. Twierdzenie, z którym nieraz spotkać się można, że prasa u nas jest nieobowiązująca — nie jest prawdziwem.

Szef sekcji Krall oświadcza, że co do reformy procedury cywilnej nasuwa się potrzeba pomyślenia o noweli, któraby uregulowała przedewszystkiem postępowanie w sprawach spornych aż do wysokości 500 złr., a jednak spoczywała na zasadach i przypuszczalnych podstawach przyjętej procedury cywilnej. Taką reformą częściową dążyć się w praktyce łatwiej przeprowadzić, a zarazem przygotować tak sędziów, jak i strony do reformy zupełnej; mogłaby ona ludność przekonać, że zasady zamierzonej nowej procedury przełamane zdołały ważny, a w wielu punktach istniejący opór przeciw reformie i przygotować grunt do reformy zupełnej. Równocześnie można by obowiązyjących przyrzeczeń szef sekcji jednak upoważniony nie jest, nie bardziej, że studya w tej sprawie nie są jeszcze ukończone.

Sprawodawca Madejski wyraża życzenie radykalnej reformy procesu cywilnego i wnosi o wysłanie pewnej liczby zdolnych jurystów z każdego kraju koronnego za granicę, celem studyowania postępowania ustnego, poczem będzie można użyć ich jako przewodniczących senatu. Oprócz tego powinien rząd przedłożyć ustawę, któraby umożliwiała siłom prawniczym z po za granicę przyjeżdżających wstępować do służby sprawiedliwości.

Tytuł etatu: „Zarząd centralny“, przyjęto. Również przyjęto tytuł: „Najwyższy Trybunał“ po uwadze Menger, że liczni referenci Najwyższego Trybunału i jenerałów Prokuratorów w znacznej mierze są przeciętni.

CZAS z Soboty 2 Maja 1891.

KRONIKA.

Kraków 1 maja.

W myśli odezwy obywatelskiej, którąśmy ogłosili, Kraków ucezi stuletnią rocznicę konstytucyi 3 maja licznym udziałem w solennym nabożeństwie w katedrze na Wawelu, które, jak wczoraj donieśliśmy, zarządził J.E. książę Karol na godzinę 10 w sobotę. Z natury rzeczy wypływa, że w czasie patryotycznego nabożeństwa sklepy w mieście będą zamknięte. Dekoracya niektórych gmachów publicznych i domów prywatnych, jak się dowiadujemy, zapowiada się świetnie. Illuminacya odbędzie się w niedzielę wieczorem — a jakkolwiek będzie ogólna, rzecz naturalna, że nie wezmą w niej udziału domy i mieszkania osób, które przybyły z kordonu, lub posiadają tam swe dobra. Patryotyczna ludność Krakowa zrozumie, że te nieoświetlone okna przypominają ciężkie położenie współrodaków naszych tam, gdzie wszelki objaw zewnętrzny najsmutniejsze świadczy o stopniach.

N. Reforma ogłosiła wczoraj odezwe, podpisaną przez pp. Kotarskiego, Dra Augusta Sokolowskiego i Ryszarda. W odezwie tej, oprócz zapowiedzianego nabożeństwa, illuminacyi i dekoracyi miasta, ogłoszone są dwa wieczorki — w sobotę w sali „Sokoła“ i w niedzielę w sali Towarzystwa strzeleckiego. W sali „Sokoła“ p. Adam Asnyk zagał zebranie, a odczyt miał będzie p. Dr August Sokolowski; w sali Towarzystwa strzeleckiego zagał wieczorek Dr Weigel, a odczyt wygłosi p. Daniłak.

Dodać wreszcie należy, iż prezydent miasta zaprosił radców miejskich na jutro, w sobotę dnia 2 maja r. b., o godz. 9 zrana, w stroju świątecznym do sali obrad Magistratu, aby gremialnie udać się na nabożeństwo w katedrze.

Uroczystość N. Maryi Panny, Królowej Korony Polskiej, jak już pisaliśmy, przypada w r. b. na dzień 3 maja, a tem samem łączy się z setną rocznicą Konstytucyi. Z tego powodu w niedzielę 3 b. m. o 11 godzinie rano w kościele św. Anny odprawionem będzie solenne nabożeństwo ku czci Królowej naszej, a to w myśl słubów Jana Kazimierza i breve papieskiego Leona XIII z dnia 18 kwietnia 1890 r. Kazanie, zastosowane do uroczystości, miał będzie K. kanonik Pelczar.

Tegoż samego dnia, przy tymże samym kościele, zapoczątkowane zostanie stowarzyszenie czyli Bractwo ślubne N. Panny, Królowej Polski, które na wzór podobnego stowarzyszenia we Lwowie za cel swój postawiło zadośćuczynienie ślubom, uroczyste w imieniu narodu poprzy sięgnięciem przez króla i Stany Rzeczypospolitej.

Prawdziwa wdzięczność należy się poważnemu gronu obywateli tutejszych za tę inicjatywę w tak ważnej sprawie.

Nabożeństwa majowe rozpoczął się w dniu wczorajszym. W kościele N. Maryi Panny odprawiane jest nabożeństwo o godz. 9 rano i o 7 wieczorem. W kościele św. Barbary nabożeństwa majowe odbywają się o godz. 6 rano, u O.O. Reformatorów o godz. 5 1/2 rano, w kościele św. Józefa o godz. 7 1/2 wieczorem, w kościele św. Marka, św. Piotra, O.O. Kapucynów, O.O. Franciszkanów i XX. Misyjonarzy na Stradomiu o godz. 6 po południu.

Obraz Matejki przedstawiający „Ogłoszenie konstytucyi 3 maja“ będzie jutro i pojutrze wystawiony w salach Tow. Sztuk pięknych w Sukiennicach. Obraz ten przedstawia chwilę, w której Stanisław August, na czele całego sejmu, otoczony tłumami publiczności warszawskiej, udaje się do katedry św. Jana, ażeby tam złożyć przed wielkim ołtarzem uroczystą przysięgę. Nowe to dzieło Matejki, chociaż jeszcze niezupełnie wykonane, przedstawia się niemiłej już dzisiaj w całej swej okazałości; a wdzięczność należy się tylko mistrzowi za to, że względu na uroczystość zbliżającą się stuletniej rocznicy, że zwolił wyjątkowo na wystawienie obrazu, którego nie dozwolił mu stan zdrowia, do ostatecznego wykończenia doprowadzić, a którego widok w obecnej chwili napelnia wszystkich serca niekłamną radością.

Mozaikowy obraz Najśw. Maryi Panny Ostrobramskiej, przeznaczony do krypty Mickiewicza na Wawelu, nadszedł już z Wenecyi i osadzony został na miejscu swego przeznaczenia. Jak wiadomo, obraz ten sprawiony został kosztem hr. Konstantego Przedsiedzielnego, a wykonany jest z t. zw. mozaiki szklanej w słynnym zakładzie Salviati'ego w Wenecyi. — Wykonanie obrazu bardzo starannie zajęło 7 miesięcy czasu i wypadło bardzo dobrze. Przy sztucznem oświetleniu farby zyskały jeszcze na sile, a blask złoata sukni i gwiazdy nimbusu zdawała wpadać w oko wstępującego do krypty i przyczynia się znakomicie do podniesienia jej uroku.

Wiadomość o umieszczeniu mozaiki Najśw. Maryi Panny w krypcie będzie niezawodnie pożądaną dla wszystkich, którzy w nadchodzącym dniu uroczystym podążą na Wawel, aby zagrześć swe serca przy grobach naszych królów i bohaterów.

Henryk Sienkiewicz powrócił do Europy i bawi obecnie w Wiedniu. Znanyemu pisarz przebył złośliwą febrę, obecnie jednak stan jego zdrowia jest zupełnie zadowolniający.

W Muzeum Narodowem urządzona została wystawa współczesnych portretów wybitnych osób, bio-

rażących udział w przeprowadzeniu Konstytucyi 3 maja. Złożyły się na nią portrety, będące własnością Muzeum, oraz szereg innych, łaskawie udzielonych na czas wystawy przez dostojne rodziny uczestników Konstytucyi, przez instytucye publiczne, oraz osoby prywatne. Dopelnia skromny zbiór kolekcya miniatur współczesnych, oraz rycin i litografii, odnoszących się do epoki, a będących własnością p. Władysława Bartynowskiego. Wystawa potrwa nie dłużej, jak do 12 maja b. r.

Orkiestry wojskowe odegrały dziś rano, jako w dzień 1 maja, pobudkę po ulicach miasta. Przed komendą wojskową i mieszkaniem jenerałów grały orkiestry utwory muzyczne. Maj rozpoczął się wśród najpiękniejszej pogody. Po dniach dotkliwego chłodu było dziś rano 13-4° Cels. ciepła przy wietrze północno-zachodnim.

Wydział krakowski Towarzystwa oświaty ludowej ogłosił w dniu 15 listopada 1890 r. konkurs na napisanie pracy historycznej o Konstytucyi 3 maja 1791 r., zastrzegając, aby w pracy podniesiono wewnętrzne polityczne i społeczne urządzenie Polski w połowie wieku XVIII w porównaniu z krajami sąsiednimi, i aby na tle tych stosunków przedstawiono dążenia reformy, zakończone Konstytucją 3 maja, wydatniając przedewszystkiem znaczenie reformy stanu mieszczańskiego i włościańskiego wobec ówczesnych stosunków w Polsce i w państwach sąsiednich.

W zakreślonym terminie nadesłało Wydziałowi Towarzystwa cztery rękopisy nad następującymi godłami: 1) „Tylko moc ofiary cicha los gniozący zgniecie.“ 2) „A w tem trzeci Maj zabłysnął i Polska nasza powstała.“ 3) „Piast!“ 4) „Wiara uczciwca, oświata uobytka.“

Z zaproszonych do ocenienia nadesłanych rękopisów wzięli udział w naradach pp.: prof. Dr Bronisław Dembiński, prof. Dr Józef Kleczyński, prof. Juliusz Miklaszewski, Dr A. Malkiewicz, prof. Dr August Sokolowski, prof. Roman Zawiliński, a oceniwszy ręczne rękopisy, uchwalili jednogłośnie, że prace nadesłane warunkom konkursu nie odpowiadają, i że żadnej z nich Wydziałowi Towarzystwa do druku zalecić nie mogą.

Wobec tego orzeczenia komisyi oceniającej Wydział Towarzystwa żadnemu z autorów nagrody w kwocie 250 złr. przysłać nie może; uprasza się więc autorów, aby prace swe zechcieli odebrać u sekretarza Towarzystwa p. Dra Dadleza (Kraków, plac WW. Świętych, Nr 8).

Ujenny wynik konkursu spowodował Wydział Towarzystwa oświaty, że udał się do prof. Juliusza Miklaszewskiego z prośbą, aby zechciał użyć dla czytelników ludowych opis wypadków 1791 r. i znaczenie Konstytucyi 3 maja we formie wykładu, któryby można odczytać w czytelnich ludowych bądź w całości, bądź w skróceniu. Prof. Miklaszewski przyjął zaproszenie i owozem jego pracy jest piękny odczyt p. t. „W stuletnią rocznicę Konstytucyi 3-go maja“, który Wydział Towarzystwa oświaty pozostał już do wszystkich kierowników czytelnich z wezwaniem zainicjowania na ten dzień uroczystości kościelnych i odczytanie przesłanego wykładu pióra prof. Miklaszewskiego. Przy tej sposobności Wydział składa publiczne podziękowanie autorowi odczytu za trud podjęty tak przez napisanie go, jak przez 3-letnie popularne wykłady, poświęcone Sejmowi 4-letniemu i Konstytucyi 3-go maja.

Wydział krak. Towarzystwa oświaty ludowej. Dr Wilhelm Dadlez, X. Dr Józef Pelczar, sekretarz.

W Muzeum techniczno-przemysłowem odbędzie się w niedzielę dnia 3 maja od godziny 12—1 dla słuchaczy wyższego Zakładu naukowego dla kobiet, oraz dla szerszej publiczności, odczyt prof. Dra Augusta Sokolowskiego, posła do Rady państwa: „O Konstytucyi 3 maja.“

Wieczorek uroczysty ku uczczeniu 100-letniej rocznicy Konstytucyi 3 maja urządza Stowarzyszenie młodzieży rokodziecinnej pod opieką św. Józefa (ul. Mikołajska, L. 6, II piętro). Wieczorek odbędzie się w niedzielę dnia 3 b. m., a wezmą w nim udział pp. St. Kozłowski, P. Wereszczyński i amatorzy. Początek o godz. 8 wieczorem.

Towarzystwo domu modlitwy i wsparcia za wiadomiami, że w synagodze przy ul. Miodowej odbędzie się dnia 3 Maja o godzinie 12 w południe nabożeństwo z powodu 100-letniej rocznicy Konstytucyi 3 Maja.

Zarząd parku prof. Dra Jordana zawiadamia, iż zabawy chochółow rozpoczął się we wtorek dnia 5 b. m., a dziesięć w poniedziałek dnia 11-go b. m. W dniu powszednie odbywać się będą zabawy dla młodzieży szkolnej na teraz od godziny 5 1/2 do 7; w niedzielę i święta dla młodzieży rzemieślniczej od 5 do 7 godzin. Wpisu młodzieży szkolnej miejskiej przyjmuje zarząd parku w sobotę dnia 2-go b. m. i w poniedziałek dnia 4 b. m. od godziny 5 do 7, wpis dziesięć w tych samych godzinach dnia 8 i 9 b. m. Chcący się zapisać winni podać na kartec imię i nazwisko, wiek, szkołę i klasę, do której uczęszczają.

Towarzystwo Strzeleckie odbędzie zgromadzenie we czwartek dnia 7 b. m. Po południu daną będzie uczta i nastąpi odsłonięcie portretu Mickiewicza, ofiarowanego i wykonanego dla sali Towarzystwa przez artystę-malarza p. Tomkiewicza.

W kasynie powszechnem odbędzie się miesięczne zebranie miejskie w sobotę d. 9 maja b. r.

Pogrzeb ś. p. Barbary Ubrzyk odbył się w dniu wczorajszym o godz. 3 po południu z powszechnego szpitala krakowskiego. Pamięne są gorzkie rozruchy, jakich Kraków był widownią, gdy obłąkana Barbary Ubrzyk przewieziono z klasztoru Karmelitanek Bosych do szpitala św. Ducha. Stało się to dnia 23 lipca 1869 r. Liczyła wtedy lat 51, a w chwili zgony, który nastąpił dnia 29 z. m., liczyła lat 73. — Do śmierci nie odzyskała jasności umysłu, a obłąd, według opowieści rodziny, zdradzała już jako nowicjuszką u PP. Wyzłetek w Warszawie; przeżyła zaś w strasznej chorobie umysłowej w klasztorze Karmelitanek lat kilkanaście, co najpewniej jest dowodem, że nie doznawała tam złego traktowania. Pogrzebem ś. p. Barbary Ubrzyk, która miała lekki zgon, spowodowany starością, zajęły się Siostry Miłosierdzia.

Śmiały kradzież popełniono niedawno u jenerała-majora Mertinsa w domu Straszewskiego na Podzamczu. Zabrano mianowicie portfel z gotówką, papierami wartościowymi i dokumentami rodzinnymi; o kradzieży na razie nie wiadział nie poszkodowany, wykryła ją dopiero później przypadkowo policyja. Czynn tak zrażonej kradzieży dopuścił się chłopcy w wieku od 14 do 16 lat, mianowicie Michał Bil, syn stróża tego domu i Wł. Waga, syn konduktora. Skradziony portfel ukryli w gołębniku u niejakiego Os, który nie wiedział, co się w nim znajduje. Chłopcy, którzy się kradzieży dopuścili, uczęszczali do tutejszych szkół średnich. Według wszelkiego prawdopodobieństwa młodzi złoścynicy umknęli z gotówką i papierami wartościowymi do Tatr, lub do Berlina. Energetyczne ściganie wdrożono.

Amatorzy cudzej własności. Policya aresztowała czterech terminatorów od powoźnika p. F. na Stradomiu, którzy włamywali się do dłuższego czasu do piwnic sąsiednich domów i znaleziska wiktualii, spożywali je na miejscu. Ostatnie święta były dla nich obfitym żniwem, używali na ciastkach, kurach, gęsiach. Przyczyniwszy przynajmniej do czynów, tłumacząc się, że popchnął ich do kradzieży głód. Przyskre wrazenie robią ci młodzi chłopcy, gdy się patrzy na nich: zaniebani, brudni, obszarpani. Doprawdy, wartoby rozciągnąć jakąś opiekę nad temi setkami biednych terminatorów po warsztatach, które nie pamiętają należycie o powierzonych sobie istotach i zaniebują całkiem opieką nad nimi.

Odnaczenie. Najj. Pan postanowieniem z dnia 22 kwietnia b. r. nadał rewidentowi rachunkowemu krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie, Sylwestrowi Straszynskiemu, z powodu przeniesienia go w stary stan spoczynku, w uznaniu jego długoletniej, wiernej i pozytywnej działalności służbowej, tytuł i charakter rady rachunkowego z uwolnieniem od taksy.

Przeniesienia. Minister spraw wewnętrznych powołał starostę Dra Edwina Płazka ze Złoczowa do służby przy Namiestnictwie we Lwowie, oraz przedmianowanego starostę Dra Franciszka Rodera z Kamionki do Złoczowa, porucząc mu kierownictwo tamtejszego Starostwa.

Namiestnik przeniósł komisarza powiatowego Ludwika Bernackiego z Jaworowa do Kamionki.

Z armii. Pułkownikami w galicyjskich oddziałach wojskowych mianowanymi podpułkownikami: Artur D'Elvert, szef sztabu jenerałego I korpusu; Ludwik Fischer Colbrie, szef sztabu jenerałego XI korpusu; Henryk Probst 20 p. p., Józef Metzger 30 p. p., Alfons Makowiczka 56 p. p., Włodzimierz Wähler 93 p. p., Henryk Schaeffer 87 p. p., Aleksander Overbeck 85 p. p., Alojzy bar. Streicher 41 p. p., Julian Słoninka 20 p. p., Maurycy Scherenberg 13 p. ulan, Karol Morawetz Moranow 3 p. ul., Tadeusz Wolf, komendant wojsk. zakładu inwalidów we Lwowie.

Podpułkownikami majorowic: Maksymilian Kraft 21 p. p., Fryd. Mach 15 p. p., Emil Stecher 24 p. p., Franc. Hoelzel 24 p. p., Kaz. Zajczkowski 77 p. p., Franc. Spitzmuller z 55 do 67 p. p., Gustaw Donhofer 95 p. p., Karol Lang z 95 do 47 p. p., Teodor Polivka 89 p. p., Artur Breżani 8 p. ul., Stefan Nachodsky 7 p. ul., Maks. Höditz Wolfarmitz 11 p. ul., Ernest Popen 11 p. ul., Wojciech Nossek we furgonach, Alojzy Gessner przy komendzie placu we Lwowie.

Majorami: Franc. Rohr w komendzie I korpusu, Karol Pflanzner 2 p. ul. Fryd. Scheibler z 77 p. p. do 57, Ryszard Haydenreich z 13 i Alojzy Nyry z 95 do 9 p. p., Wilhelm Lyczkowski z 9 do 85 p. p., Emil Neumann z 30 i Karol bar. Gall z 90 do 55 p. p., Karol Potoschnigg z 70 do 24, Oskar hr. Ludolf 4 p. ul., Dominik Perpic 9 p. dragon., Ludwik Pütz 13 p. ul., Franc. Flanderka 1 p. ul., Karol Auer 10 artyler., Jul. Bellmond z 12 do 10 artyler., Ant. Welz 1 art., Jul. Brenziter z Wilhelm Wolanek w furgonach 3, Alojzy Schrutth przy komendzie placu w Krakowie.

Na poczie w Podgórzu ginęły ostatnimi laty różne listy zwykłe i pieniężne, a zdarzyło się, że zginął raz cały worek listów, przywieziony z dworca kolejowego w Krakowie na pocztę podgórką. Szczególniej ginęły przekazy, nadsyłane z Ameryki i listy pieniężne ztamtąd. Za sprawami szedła pilnie władza bezpieczeństwa publicznego; ostatecznie udało się inspektorom policyjnym, pp. Kartschowi i Kuryłowiczowi wykryć stan rzeczy. Ośro pokazało się, że pomocnik listonosza Michał Petrain, 25 lat liczący, rodem z Budapesztu, dopuszczał się systematycznie kradzieży listów wartościowych i bezwartościowych w spółce z Janem Piszem, robotnikiem kolejowym, synem listonosza. Ten ostatni też ukradł cały worek wspomniany worek z przesyłkami listowymi. Stało się to dnia 12 listopada r. z.; opróżniony worek podrzucił następnie sprawca w jednym z podgórkich ogrodów. Petracz przyznał się do kradzieży listów pieniężnych i przekazań, wymienił nawet adresatów, do których listy te były przeznaczone. Nareszcie więc zamknięto indywiduala, które manipulując w podobny sposób, wielką wyrządzały krzywdę szczególnie uboższej ludności.

Zakupno obrazu Styki „Polonia.“ W wykonaniu uchwały zgromadzenia komitetu z d. 28 kwietnia b. r. podajemy do publicznej wiadomości, że J.E. hr. Włodzimierz Dzieduszycki przyjął przewodnictwo komitetu, a J.E. X. Arcybiskup Issakowicz zastępcę przewodniczącego. Komitet uzyskał już prawo zbierania składek we Lwowie przez przeciąg m. maja b. r. i dał w tym celu osobne arkusze składowe członkom komitetu, uproszonym osobom i redakcyom wszystkich gazet we Lwowie, które oświadczyły gotowość przyjmowania na ten cel datków.

Fotodruk obrazu są do nabycia w księgarniach po cenie 40 ct. Komitet powiatowy przez większych zamówieniach otrzymując 25% rabatu, który przyjmują p. Justyn Lang, sekretarz Izby adwokatów, ul. Karola Ludwika, L. 3 i p. Leon Syroczynski, ulica Kopernika, L. 23.

Rz. kat. seminarium we Lwowie. W uzupełnieniu preliminarza budżetu na rok bieżący wniósł rząd projekt o wyznaczenie sumy 47,500 złr. na rozprzestrzenienie rzymsko-katolickiego seminarium duchownego we Lwowie, motywując go tem, że lokalności gmachu seminarijnego są całkiem nieodpowiednie i nawet niezdrowe. Gmach ten nadto pomieścić może zaledwie 50 alumnów, podczas gdy liczba ich obecnie przechodzi 80. Krajowy referent sanitarny stwierdził, że panująca między alumnami chorowitość złożyła trzeba na karb stanu gmachu seminarijnego. Rozprzestrzenienie ma nastąpić przez zbudowanie drugiego piętrowa. Koszt obliczono na 47,500 złr., które rozłożone być mają na trzy lata: w roku bieżącym i następnym zapłaci się po 20,000 złr., w trzecim 7500 złr., a to z zaradowego kapitału funduszu religijnego, przez sprzedaż lokowanych w nim obligacji.

Z Rudny piszą nam: W dniu 21go kwietnia nastąpiło uroczyste otwarcie, założonej przez Krakowski Towarzystwo oświaty ludowej, czytelnicy ludowej w gminie Rudna wielka. X. kan. Ignacy Węgrzynowski, proboszcz ze Świlczy, przemawiając ciepłymi słowami do zgromadzonych ludzi i dżiatwy szkolnej, a omawiając cel nowo otwartej czytelnicy, zachęcał do korzystania z dobrodziejstwa czytelnicy, do wypożyczania dziełek we wspomnianej czytelnicy się znajdujących, tudzież do zgromadzania się w szkole, celem wspólnego pocowania się i odczytywania gazetek, jakiego p. Dr Stanisław Dąbeki dla użytku czytelnicy zaprenumerował, a mianowicie: Krakusa, Przewodnika Kółek roln

Pierwsza Komunia święta.

Obrazki pamiątkowe, między niemi bardzo piękne stalorty, z brzękiem koronkowym, o charakterze swojskim, wianego nakładu, w cenie 3 zł. a. za 100 sztuk; medaliki (zwykłe, złote i srebrne); różańce, statuetki i książeczki do modlitwy — w największym wyborze i najtaniej poleca (1151-2)

KSIEGARNIA KATOLICKA
Dr. Wład. Miłkowskiego
w Krakowie.

KSIEGARNIA
Spółki Wydawniczej Polskiej
w Krakowie

posiada na składzie:
następujące dzieła, odnoszące się do czasów Sejmu Konstytucyjnego i ustanowienia Konstytucji

3 Maja 1791 r.

Czacki Michał. Wspomnienia z lat 1788 do 1792. Str. 142. Cena 1 złr.

Czasy Stanisława Augusta przez jednego z posłów Sejmu Wielkiego. 309 str. Cena 1 złr. 50 ct.

Kozmiana Kajetana Pamiętniki, od r. 1780 do 1815 r., 2 tomy. Str. 345 i 440. Cena 5 złr. 40 ct.

Lelewel Joachim. Porównanie trzech Konstytucji 1791, 1807 i 1815. Str. 108. Cena 50 ct.

Wegner Leon. Dzieje dnia 3 i 5 Maja 1791 roku. Str. 410. Cena 2 złr. (976-4-5)

Młoda Niemka

z północ. Niemiec, nieznaną wcale języka polskiego, poszukuje zaraz posady w lepszym domu do dzieł jako bona. Umie także szyc i zna się na robotach rękanych. Pensja 15 złr., fotografa na ładanie. — Oferty pod lit. **L. E.** przyjmują Administracja „Czasu“.

Pianino palisandrowe, bardzo dobre, mało używane, jest do sprzedania. — Adres wskaże Administracja „Czasu“ — Ogłądać można od godz. 3—5 po południu. (1107-1-3)

Mieszkanie letnie

do wynajęcia w Przybórowie koło Słotwiny. 2 lub 3 pokoje, zupełnie umeblowane, z wiktlem, na życzenie może i kuchnia być oddana.

Użycie 2 ogrodów owocowych.

Bliższej wiadomości udziela p. **M. Salb** w Krakowie przy ulicy Wolskiej pod Nr. 14. (971-1-3)

Od 1go lipca b. r.

Jest do wynajęcia piękna stajnia na parterze, cztery pokoje, kuchnia w suterenach z wszelkimi przynależnościami. Cena roczna 420 złr. — Ogłądać można od godziny 8ej do 5ej po południu przy ulicy Smoleńskiej pod Nr. 21. (1106-1-3)

Oferta ożenienia.

Dostojny austriacki arystokrata, bogaty, życzę się ożenić z bogatą arystokratką. — Listy pod liter. „**E. A. 365**“ przyjmują **Rudolf Mosse** w Wiedniu, **L. Sellerstätte** Nr. 2. (1114)

ZAKŁAD KAPIELOWY

VICHY
(Francya, departament de l'Alhier)
(WŁASNOŚĆ RZĄDOWA FRANCUSKA)
Administracja w PARYŻU, 8 Boulevard Montmartre.

Pora kąpielowa
w Zakładzie Vichy, jednym z najwykwintniej urządzonej w Europie, kąpiele i naprskiwanie wszelkie dla uleczenia chorób żołądka, wątroby, pęcherza, zwirow, cukrzyj (diabetis), dna, kamienia itd. codziennie od 15 maja do 15 września. Teatr i koncerty w kasyne, muzyka w parku, czytelnia, salon dla dam, salon do gier, do konwersacji, do gry w bilard. (755-1-8)
Koleje żelazne prowadzą do Vichy.

Pierwsze, największe, najlepsze i najtańsze

źródło sprowadzania miodu i wosku

JERZEGO DOLENEC
HANDEL WOSKU I MIODU
w Lublanie. (435-1-21)

Czciońkami Drukarni „Czasu“

NAKŁADEM
K. Bartoszewicza
w Krakowie, ulica Szeńska Nr. 15

wyszedł tom I. dzieła:

Księga pamiątkowa

setnej rocznicy ustanowienia Konstytucji 3go Maja.

Tom ten zawiera:
1) Dzieje powstania i przygotowania Konstytucji — napisane przez Ignacego i Stanisława Potockich, Dmochowskiego i Kollataja.

2) Siedm najznakomitszych i najrzadszych broszur politycznych i satyrycznych z roku 1891 (Kollataja, Staszica, biskupa Krasieńskiego, Jezierskiego itd).

3) Wiersze, satyry i zagadki dotyczące się Konstytucji (po części z rękopisów).

4) Kronikę dni kwietniowych i majowych, dającą najdokładniejszy obraz 3go Maja i dni go poprzedzających, na podstawie wszystkich istniejących materiałów drukowanych i wielu źródeł rękopiśmiennych. (1109-1-3)

5) Dokładny tekst Konstytucji.

Cena grubego tomu na pięknym papierze w wielkiej 3ce złr. 1-50, z przesyłką 2 złr.

Bulion z DZICZYZNY i DROBUI kilo po 5 złr., pół kilo po 2 złr. 50 cent. — wysła opłatnie **Felicja Seldler** w Krynie. (1102-1-3)

BACZNOŚĆ!

Eleganckie umeblowanie ze czterech pokoi — jest z powodu przesiedlenia do sprzedania — również sprzęt gospodarski i kuchenne. — Wiadomość w Administracji „Czasu“. Ogłądać można od godz. 3—5 po poł. (1105-1-3)

Włodzimierz C. Angelus
(dawniej F. BRUNO HAHN)
w Krakowie, ulica Grodzka Nr. 2, poleca:

Monogramy krzyżkowe i atłaskowe; SZLARKI DO PRANIA;

Torki podróżne; Hafty gotowe i zaczęte, kanwy, juty, wełny, włóczki i wstążki;

Pilki. (865-4-)

Prawd. węgier. naturalne wina

własnego zbioru Erlauer, Visontayer czerwone lub białe 4—4½, 2 złr. 30 do 2 60 ct., najl. gatun. 3 złr. 20 ct., tokajskie samorodne 5 złr. 20 ct. Ausbruch 7 złr. 20 ct., najl. natur. słodkie 10 złr., wódke karpátówkę Borowiczkę 3 złr., rozsyła w 5 k. paczki opłatnie za zaliczkę, hurtownie znacznie taniej **W. Faykiss**, producent win i poezmistrz w Podolinie w Węgrzech. (1086-5-10)

Gospodynie domu

3 k. 3-90, 5 k. 6-20, 10 k. 12 złr. — oszczędne, a chcące pić dobrą smaczną kawę, niechaj się udadzą do **Altstädter's Kaffee-Bureau** Budapest, gdzie codziennie bywa się przesyłką pocztą w paczce 3, 5 i 10 k. najl. gatunk. mieszanki kawy **Maba** perłowej i **Mokka** po 1 złr. 30 za kilo, za gotówkę lub zaliczką. **Altstädter, Budapest, Königsasse 72, 1. St. 15.** (811-25-50)

Złoty medal na wystawie powszechnej w Paryżu 1889 r.

ÜBERALL VORRÄTHIG 17 MEDAILLEN
CHOCOLAT SUCHARD
NEUCHÂTEL (Szwajc.)
MASSIGE PREISE
FEINSTE QUALITÄT
LEICHTFLÜSSLICHER CACAO
Ausschreib. Nr. 149-200 TASSSEN — Nahrungsm.

(896 30 52)

Dra Rosa Balsam życia

jest więcej niż 30tu lat znanym, trawienie, apetyt i ochód według wnicięciom i łatwo rozwalniającym środkiem domowym.

Wielka flaszka 1 złr., mała 50 cent., pocztą 20 cent. więcej.

Wszyst. części opakowania mają wyraźny obok urzędowo złożony znak ochronny.

Składy prawie w wszystkich aptekach Austrii-Węgier.

Tamże jest również do nabycia:

Przeka uniwersalna maść domowa.

Według licznych doświadczeń ułatwia ta maść wyczyszczenie, ziarnkowanie i wyleczenie rannych części w znakomity sposób i działa prócz tego jako środek usmierzający ból i rozchodzący się. (974 3 52)

Stoik po 35 i 25 c. Pocztą 6 c. więcej.

Wszyst. części opakowania mają obok urzędowo złożony znak ochronny.

urząd złożony znak ochronny.

GLÓWNY SKŁAD na

B. Fragner w Pradze.

Nr. 203-204 Mała Strona apt. pod czar. Orłem.

Codzienna wysyłka pocztowa.

przez ciągłe obracanie samodzielnie.

Pani **Maria Gregorowiczowa**, we Lwowie 31 stycznia 1890. Robota Pańskim przyrządem do cérorowania jest bardzo przyjemną i nadzwyczaj regularną, czego wolną ręką bezwzględnie nie można wykonać.

Pani **Adelina Maria Teresa** w Lwowie, ul. Zyblikiewicza 26. Pański przyrządek do cérorowania jest znakomitym, a wkrótce zarówno jak masyna do szycia stanie się w każdym gospodarstwie domowym niezbędnym. (1007-5-)

zbadany i polecony przez wiedz. Towarzystwo zarobku kobiet i wiedz. Towarzystwo gospodyni domu, w użyciu w szkołach żeńskich w Wiedniu jako środek naukowy.

Każda robotę do cérorowania, czy ponoczo, płótno i t. p. wigody lub mniej uszkodzoną, wykonywa nasz przyrządek przez każde dziecko szybko i bardzo równo, jak nowa robotę. Cena z opisem użycia i robotę na próbę 2 złr., opłatnie 2 złr. 25 ct. Do nabycia u **B. Webers**, jen. zastępcy dla Europy Pat. „Darning Weaver“ Towarzystwa przyrządu do cérorowania, w Wiedniu, **L. Rothenbaumstrasse** Nr. 19.

Polecenia.

Pani **Maria Pankowa**, rynek 17, we Lwowie 24 Kwietnia 1890 r. Z wyniku robot do cérorowania na Pańskim małym przyrządzie jestem tak zadowolona, że czuję się spowodowaną donieść Panu o tem. Przyrządek ten z własnego doświadczenia polecać będę wszystkim moim znajomym.

Pani **Józefa Ulenicka**, ulica Lipowa 2, we Lwowie. Wskutek polecenia p. Kriesshaberowej, u której widziałam Pański przyrządek do cérorowania w ruchu, proszę o przysłanie jednej sztuki.

Pani **Maria Gregorowiczowa**, we Lwowie 31 stycznia 1890. Robota Pańskim przyrządem do cérorowania jest bardzo przyjemną i nadzwyczaj regularną, czego wolną ręką bezwzględnie nie można wykonać.

Pani **Adelina Maria Teresa** w Lwowie, ul. Zyblikiewicza 26. Pański przyrządek do cérorowania jest znakomitym, a wkrótce zarówno jak masyna do szycia stanie się w każdym gospodarstwie domowym niezbędnym. (1007-5-)

zbadany i polecony przez wiedz. Towarzystwo zarobku kobiet i wiedz. Towarzystwo gospodyni domu, w użyciu w szkołach żeńskich w Wiedniu jako środek naukowy.

Każda robotę do cérorowania, czy ponoczo, płótno i t. p. wigody lub mniej uszkodzoną, wykonywa nasz przyrządek przez każde dziecko szybko i bardzo równo, jak nowa robotę. Cena z opisem użycia i robotę na próbę 2 złr., opłatnie 2 złr. 25 ct. Do nabycia u **B. Webers**, jen. zastępcy dla Europy Pat. „Darning Weaver“ Towarzystwa przyrządu do cérorowania, w Wiedniu, **L. Rothenbaumstrasse** Nr. 19.

Polecenia.

Pani **Maria Pankowa**, rynek 17, we Lwowie 24 Kwietnia 1890 r. Z wyniku robot do cérorowania na Pańskim małym przyrządzie jestem tak zadowolona, że czuję się spowodowaną donieść Panu o tem. Przyrządek ten z własnego doświadczenia polecać będę wszystkim moim znajomym.

Pani **Józefa Ulenicka**, ulica Lipowa 2, we Lwowie. Wskutek polecenia p. Kriesshaberowej, u której widziałam Pański przyrządek do cérorowania w ruchu, proszę o przysłanie jednej sztuki.

Pani **Maria Gregorowiczowa**, we Lwowie 31 stycznia 1890. Robota Pańskim przyrządem do cérorowania jest bardzo przyjemną i nadzwyczaj regularną, czego wolną ręką bezwzględnie nie można wykonać.

Pani **Adelina Maria Teresa** w Lwowie, ul. Zyblikiewicza 26. Pański przyrządek do cérorowania jest znakomitym, a wkrótce zarówno jak masyna do szycia stanie się w każdym gospodarstwie domowym niezbędnym. (1007-5-)

Medale pamiątkowe

Konstytucji 3go Maja

SA DO NABYCIA W MAGAZYNIE JUBILERSKIM
W. WOJCIECHOWSKIEGO
w Krakowie przy ul. Szeńskiej pod L. 9. (1099-3-4)

Medale srebrne po 1 złr. 50 cent. — brązowe i posrebrzane po 30 cent.
Dla młodzieży uczącej się medale brązowe i posrebrzane po 20 cent.

PROTEKOWANA MARKA OCHRONA
WŁASNOŚCIOWO BĘDZIE SĄDOWNIE ŚCIGANE

Słynne płótna krajowe korczyńskie
pół bielone sztuka 35 metrów od 10 złr. do 22 złr.,
bielone, apretowane, wełbowe, sztuka 35 metrów od 15 złr. do 55 złr.;

bieliznę stołową, chusteczki wełbowe i balystowe lniane cienkie
tuzin od 2 do 12 złr. — poleca:

PIERWSZA KRAJOWA FABRYKA TKACKA
Stowarzysze. zarejestr. z ograni. poręką.
Uprasza więc o łaskawe względy. Dyrekcyja.

GLÓWNY SKŁAD: (979 3)
KRAKÓW, ul. Sławkowska 1, dom Arcybr. Mil. i B. P.
LWÓW, ulica Akademicka Nr. 2. — TARNOPOL, ulica Gimnazjalna Nr. 30.

1891 r. wyrób galicyjski. **Baczość!** 1891 r. wyrób galicyjski.

Wyrób galicyjski. **JÓZEF KÖHLER**, fabryka storów i żaluzji
w KORCZYNI koło KROSNA,
poleca wszystkim pp. Budowniczym, Budującym i Szanownej Publiczności drewniane story i żaluzje zupełnie gotowe do zawieszania w oknach.
Story od 80 centów do 3 złr. za metr.
Żaluzje od 3 złr. 30 do 5 złr. 50 za metr.
Jako nowość poleca **ścienne dywany** sporządzone misternie na drewnianych prętkach, których okiem nie można dojrzeć. Są one bardzo praktyczne do sypialnych pokoi.
Dywan szer. 60 cm., dług. 130 cm. po złr. 2, 250, 3 i 4 złr.
85 „ „ 200 „ „ 3, 350, 450 i 6 „ „
Łaskawe zamówienia starannie i odrobinie będą wykonane.
Moi zastępcy są upoważnieni do zażądania 10% zadatku, uprasza się jednak Szanownych PP. Kupujących, aby przy dokonywaniu uważyli na to, czy na kwiecie zamówienia została właściwa odebrana kwota, następnie zaś, aby przy kontraktowaniu nie przez zastępców odsyłany, był przez nich własnoręcznie podpisany. W ten sposób tylko można uniknąć możliwych nieporozumień.
Cenniki i próbki darmo i opłatnie.
Poszukiwani zawsze zastępcy pod korzystnymi warunkami. (961 16 45)

Wyrób galicyjski.

Tylko prawdziwe szlachetne kamienie:
GRANATY, AMETYSTY, TOPAZY, MOLDAWITY, MALACHITY itd
CZEKA AJENCYA (892-11-)
Ferdynanda Hoffmanna w Krakowie przy ul. Grodzkiej Nr. 26.

H. Fritsch w Krakowie, na Małym Rynku.

Glazura do podłóg

Aloizego Keila w Wiedniu, znakomite zapuszczenie miękkich podłóg.
1 wielka flaszka 1 złr. 35 ct., 1 mała flaszka 68 ct.

Pasta woskowa

najlepszy i najprostszy środek do zapuszczania parkietów. Puszka 60 c.
Posiada zawsze na składzie (622-9-12)

H. Fritsch w Krakowie, na Małym Rynku.

Wiedeń — „Hôtel Métropole“.

RINGSTRASSE, FRANZ-JOSEFS QUAI.
Wielki pierwszorzędny hotel.

300 pokoi i salonów [od 1 złr. wzwyż], winda osobowa, czytelnia z dziennikami wszelkich krajów (także „Czas“). Wspaniałe podwórze ozkone. Kąpiele Dunajowe i biuro telegr. w hotelu. Stacja tramwajowa przed hotelem, omnibus hotelowy na dworcach kolejowych. Przy dłuższym pobycie: znizone ceny. (774-33-104)

Wspaniałe próbki prywatnym kupującym darmo i opłatnie.

Zbiory prób dla krawców, jakie jeszcze nie były, nieopłacone i tylko na kaucy 20 złr., która po skutecznym zamówieniu będzie z rachunku potrącona. (431-21-24)

Materie na ubrania.

Perwien i doskling dla Wiel. Duchowieństwa, materie wedle przepisu na mundury dla c. k. urzędników także dla weteranów, strażnicy ogniowej, gimnastyków, libery, sukna na bilard i stoliki do kart, paktaki, także nieprzemakalne, dla myśliwych, materie do prania, pledy podróżne od 4—14 złr. Kto chce mieć tani, rzetelny, trwały, czysto wełniany, towar sukieny, a nie tanię łachy polecane ze wszystkich stron i nie wartające pracy krawca, niechaj się uda do firmy

JOH. STIKAROWSKY w Bernie,
największy skład sukna Austrii-Węgier.

Łatwo zrozumieć, że w moim stałym składzie ¼ miliona złr. w. a. i bardzo rozległym handlu zostaje wiele resztek; każdy więc rozumny człowiek pojmie, że z takich małych resztek i odcinków nie można posyłać próbek, gdyż przy kilkuset zamówieniach prób wkrótce niechy nie zostało. Jest to więc czyste oszustwo, jeżeli firmy sukienicze ogłaszają próbki resztek i odcinków: w takim razie są to odcinki prób ze szluku, a nie resztek — zamiary takiego postępowania są więc zrozumiałe. Resztki nieopowiednie będą wymienione lub zwraca się za nie pieniądze. Przy zamówieniu resztek trzeba podać kolor, dymsion i cenę. Rozsyłka tylko za zaliczką, nad 10 złr. opłatnie. Korespondencya w języku niemieckim, węgier., czeskim, polskim, włoskim i francuskim.

THE PATENT „DARNING WEAVER“

przrząd do cérorowania,

Górne haczyki są ruchome i tkają

zbadany i polecony przez wiedz. Towarzystwo zarobku kobiet i wiedz. Towarzystwo gospodyni domu, w użyciu w szkołach żeńskich w Wiedniu jako środek naukowy.

Każda robotę do cérorowania, czy ponoczo, płótno i t. p. wigody lub mniej uszkodzoną, wykonywa nasz przyrządek przez każde dziecko szybko i bardzo równo, jak nowa robotę. Cena z opisem użycia i robotę na próbę 2 złr., opłatnie 2 złr. 25 ct. Do nabycia u **B. Webers**, jen. zastępcy dla Europy Pat. „Darning Weaver“ Towarzystwa przyrządu do cérorowania, w Wiedniu, **L. Rothenbaumstrasse** Nr. 19.

Polecenia.

Pani **Maria Pankowa**, rynek 17, we Lwowie 24 Kwietnia 1890 r. Z wyniku robot do cérorowania na Pańskim małym przyrządzie jestem tak zadowolona, że czuję się spowodowaną donieść Panu o tem. Przyrządek ten z własnego doświadczenia polecać będę wszystkim moim znajomym.

Pani **Józefa Ulenicka**, ulica Lipowa 2, we Lwowie. Wskutek polecenia p. Kriesshaberowej, u której widziałam Pański przyrządek do cérorowania w ruchu, proszę o przysłanie jednej sztuki.

Pani **Maria Gregorowiczowa**, we Lwowie 31 stycznia 1890. Robota Pańskim przyrządem do cérorowania jest bardzo przyjemną i nadzwyczaj regularną, czego wolną ręką bezwzględnie nie można wykonać.

Pani **Adelina Maria Teresa** w Lwowie, ul. Zyblikiewicza 26. Pański przyrządek do cérorowania jest znakomitym, a wkrótce zarówno jak masyna do szycia stanie się w każdym gospodarstwie domowym niezbędnym. (1007-5-)

zbadany i polecony przez wiedz. Towarzystwo zarobku kobiet i wiedz. Towarzystwo gospodyni domu, w użyciu w szkołach żeńskich w Wiedniu jako środek naukowy.

Każda robotę do cérorowania, czy ponoczo, płótno i t. p. wigody lub mniej uszkodzoną, wykonywa nasz przyrządek przez każde dziecko szybko i bardzo równo, jak nowa robotę. Cena z opisem użycia i robotę na próbę 2 złr., opłatnie 2 złr. 25 ct. Do nabycia u **B. Webers**, jen. zastępcy dla Europy Pat. „Darning Weaver“ Towarzystwa przyrządu do cérorowania, w Wiedniu, **L. Rothenbaumstrasse** Nr. 19.

Polecenia.

Pani **Maria Pankowa**, rynek 17, we Lwowie 24 Kwietnia 1890 r. Z wyniku robot do cérorowania na Pańskim małym przyrządzie jestem tak zadowolona, że czuję się spowodowaną donieść Panu o tem. Przyrządek ten z własnego doświadczenia polecać będę wszystkim moim znajomym.

Pani **Józefa Ulenicka**, ulica Lipowa 2, we Lwowie. Wskutek polecenia p. Kriesshaberowej, u której widziałam Pański przyrządek do cérorowania w ruchu, proszę o przysłanie jednej sztuki.

Pani **Maria Gregorowiczowa**, we Lwowie 31 stycznia 1890. Robota Pańskim przyrządem do cérorowania jest bardzo przyjemną i nadzwyczaj regularną, czego wolną ręką bezwzględnie nie można wykonać.

Sumaryusz dokumentów
ze źródeł archiwalnych zebrane, dotyczące rodzin:
Byszewskich 1545—1804,
Moszyńskich 1493—1808,
są do zbycia. — Wiadomość w Administracji „Czasu“. (1025-2-3)

Nakładem K. Bartoszewicza
w Krakowie, ulica Szeńska Nr. 15,
wyszedł pierwszy zeszyt

Album portretów rycin i widoków odnoszących się do Konstytucji 3go Maja.

Wydanie wytworne — klisz 27 wykonanych w pierwszorzędnym zakładzie **Husnika** w Pradze. (1101-2-3)
Cena zeszytu 80 c., z przesyłką 85 c.

Na miesiąc Maj

KSIEGARNIA
G. Gebethnera i Sp. w Krakowie
poleca:

Hołowiński J. X. Miesiąc Maryi, poświęcony N. P. Maryi. 30 ct.

Jerzowski A. X. Miesiąc Maryi, czyli rozmyślenia na każdy dzień miesiąca o Jej życiu, chwale i opiece. 75 ct.

Karkowski J. X. Gozinki o Niepokalanem poczęciu N. P. Maryi w 32 rozmyśleniach majowych. 45 ct.

— Kazania na uroczystości i inne święta N. P. Maryi, tudzież nauki majowe. złr. 2-50.

— Nowe nauki majowe. 60 ct.

— Rozmyślenia majowe o tajemnicach Różańca N. P. Maryi. 45 ct.

— *Salve Regina* w 32 rozmyśleniach majowych. 60 ct.

— Wykład antyfony: „Pod Twoją obronę“ w 32 rozmyśleniach. 40 ct.

Liguori A. św. Uwielbienie Maryi, tłumaczył O. Prokop. 1 złr. 80 ct.

Marya Rafaela. U stóp Maryi, nowenny, litanie i modlitwy odpustowe na cześć N. P. Maryi. 25 ct.

Miesiąc Maryi. Królowej Różańca św., oraz praktyczny i pouczający sposób odmawiania Różańca św